సేవాధర్మం

వి. వి. సుబ్బారావు

"దొంగ... దొంగ.... పట్టుకోండి"-కేకలు. చూస్తుండగానే ఆ నడి బజార్లో జనం గుమిగూడారు. వాళ్ళ మధ్యలో పాపం! డబ్బును పోగొట్టుకున్న ఓ యువకుడి ఆర్తనాదం వినబడుతోంది! చూడ్డాని కతను పేదవాడిలాగే ఉన్నాడు. కళ్ళనీరు కుక్కుకొని,

"అయ్యో! చూడండి. ఎవడో నా జేబు కత్తిరించి పర్సు కొట్టేసాడు. అందులో సరిగ్గా నలభైఐదు రూపాయలున్నాయి. బాంకుకి వెళ్ళి చలానా కడ్దామని వెడుతున్నాను. ఇవ్వాళే ఆఖరి రోజు పరీక్ష ఫీజు కట్టడానికి. నేను ప్రైవేటుగా ఎం. ఎ. కడుతున్నా. ట్యూషన్లు చెప్పుకొని సంపాయించిన కష్టార్జితం ఆ సొమ్ము. ఇక నా పరీక్షలకే "పరీక్షా సమయం వచ్చింది" అంటూ హృదయ విదారకంగా విలపిస్తున్నాడు.

ఒకళ్ళో, ఇద్దరో 'అయ్యో పాపం' అని సానుభూతిని చూపించారు గానీ అధిక సంఖ్యలో వచ్చిన జనం అక్కడేదో చోద్యం జరుగుతోంది. ఫ్రీగా చూద్దామని పనిగట్టుకు వచ్చిన బాపతే మరి! అందులో కొందరు.

"ఆ! ఇవన్నీ కలికాలపు ఎత్తులు - ఎవరికి తెలియవులే! ఇదో నాటకం సంపాదనకి" అంటే మరికొందరు

"ఒళ్ళు కొవ్వెక్కితే సరి! జేబుని ఎవరో కత్తిరిస్తున్నా అంత స్పృహ లేకుండా ఉన్నాడంటే అయ్యవారేదో స్వప్నలోకంలో ప్రియురాలితో విహరిస్తున్నట్టే" అంటూ జడ్జిమెంటు పారేసారు!

గుంపుని తప్పించుకొని పాదరసంలా జారిపోయి, చేరువలో ఆంజనేయస్వామి గుడి దగ్గర చెట్టు నీడని నిలబడ్డాడు శివయ్య. ఎదురుగా స్వామి తనకేసే చూస్తూ ప్రశ్నిస్తున్నట్లనిపించింది. సమాధానం కోసం తడుముకుంటూన్న శివయ్యకి వళ్ళంతా ముచ్చెమటలు పోసాయి. యిటీవల వరకూ చిల్లర మల్లర దొంగతనాలని నమ్ముకున్న శివయ్యకి వృత్తి సన్యాసం చెయ్యవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది ఒక బలీయమైన సంఘటనతో. తనకి ఆరో ప్రాణమయిన మల్లమ్మకి మాట యిచ్చాడు - ఒట్టు పెట్టి మరీ.

"మల్లీ - ఇక జనమలో నేనీ పాడు దొంగతనాలు చెయ్యనే అంటూ!". దానికి మాట యిచ్చి - మరి ఒట్టును తీసి గట్టున పెట్టడమే! ఊహూఁ ఏది ఏమయినా కానీ - తన నిర్ణయానికి తిరుగులేదు...

శివయ్య పరుగున వెళ్ళి పర్సుని పోగొట్టుకున్న కుర్రాడిని సమీపించాడు. ఈలోగా అక్కడ చేరిన గుంపు పలచబడింది. ఏకాకిగా ఏటో దీనంగా చూస్తున్న ఆ కుర్రాడితో మెల్లగా-

"బాబుగారూ! నన్ను మన్నించండి. ఇదుగో మీ పర్సు తీసేసుకోండి" అంటూ.

"చూడండి బాబూ, వెంటనే మీ పరీక్ష ఫీజు కట్టేయండి. నేను ఎలాగూ చదూకున్నోణ్ని కాదు. కాలేను. కానీ, మీ చదువుకి అడ్డంపడి మీ నోటికాడ గూడు పడగొట్టేవోణ్ని కాలేనండి బాబూ! మీరు బాగా చదూకోవాలి. చదూకొని పెద్ద ఉద్యోగం చెయ్యాల. అందుకే. అందుకోసమనే యీ డబ్బు తీసేసుకోండి బాబూ! బుద్ధి గడ్డి తిని, మా ఆడదానికి యిచ్చిన పెమాణాన్ని సెరిపేసి, మీ దగ్గర పర్సు కాజేసాను బాబూ! కానీ యిదంతా నా కోసమను కోకండి బాబూ! అద, దవాఖానలో నా బిడ్డ సావు బతుకుల మధ్య ఉందండయ్యగారూ! దాని వయిద్యం కోసమని - దాని పేణాలు కాపాడుకుందామని యీ పని సేసాను దొరా!" అంటూన్న శివయ్యని చూసిన ఆ యువకుడు క్షణం సేపటికి గానీ తేరుకోలేదు. పోయిందనుకున్న డబ్బు తిరిగి భద్రంగా తనని చేరడం ఆనందదాయకమే! అంతకుమించి చాలా ఆశ్చర్యకరమయిన విషయం -కాగా, ఏ పరిస్థితుల్లో శివయ్య తన డబ్బుకు 'ఆశ పడ్డాడో' ఆలోచిస్తే, ఆ పరిస్థితి తన గుండెల్ని పిండినట్లయింది. నిజంగా తనలో ఏమాత్రం మానవత్వమన్నా మిగిలివుంటే సాటి మనిషిగా తను శివయ్యని ఆదుకోక తప్పదు. అది నైతికంగా తన కనీస ధర్మం!

"శివయ్యా - పద ముందు మనం నీ బిడ్డ వైద్యం

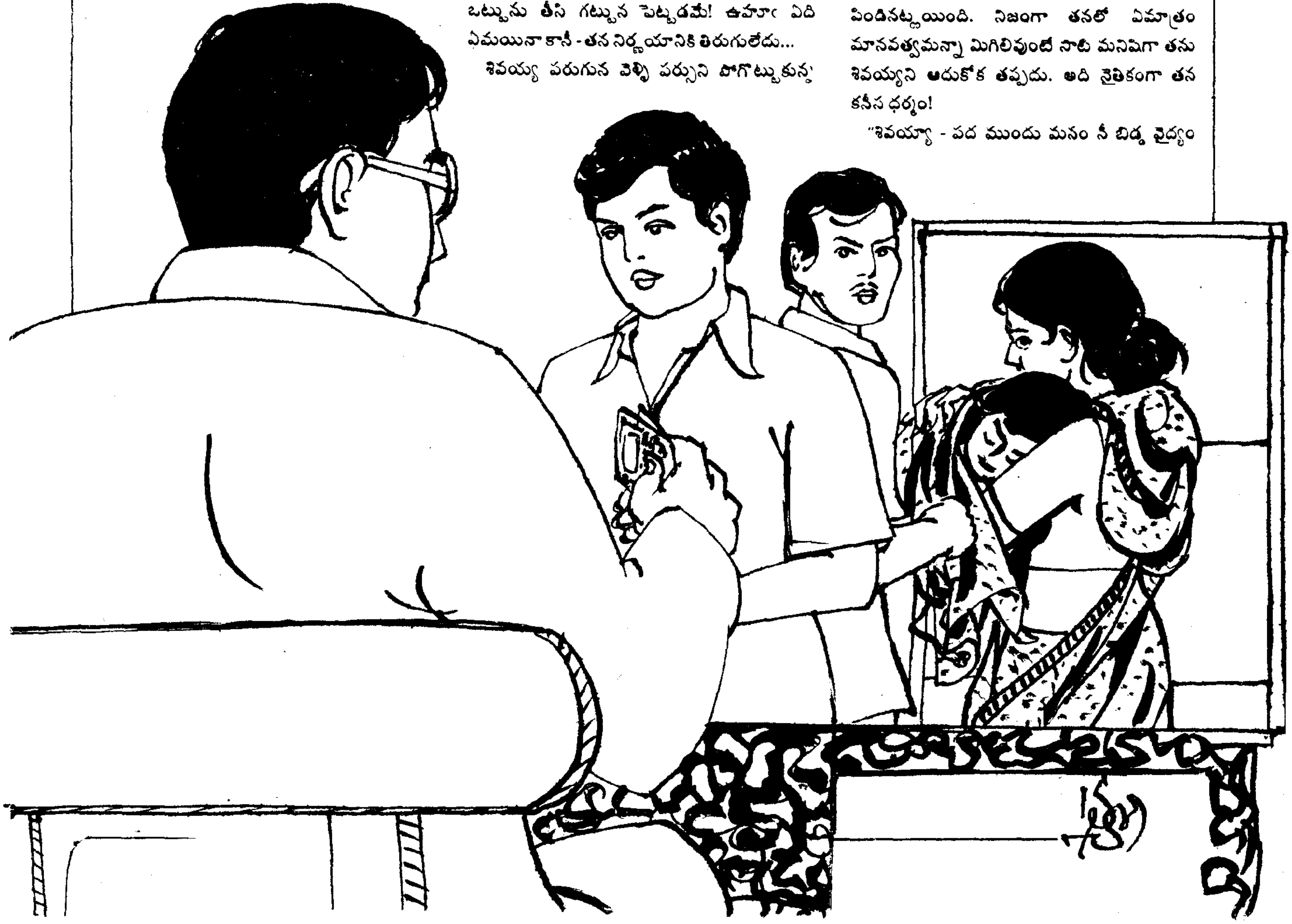

ధర్మపథం

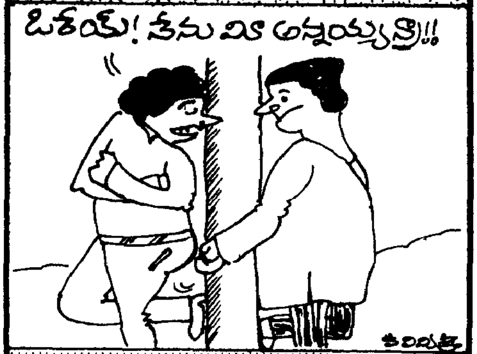

ఉచిత ప్రవర్తన

తండ్రికి కలిగిన సంతానంలో అందరి స్వభావం ఒక్కమాదిరిగా ఉండదు. కొందరు సాధువులుగా వుంటే కొందరు దుష్టస్వభావం కలిగి ఉంటారు. కొందరు తమకు ఉన్న దానితో తృప్తి పడితే, కొందరు అత్యాశతో ఇతరుల సొత్తును కాజేయడానికి సిద్ధపడుతూ ఉంటారు. అలాటి సందర్భంలో తండ్రి అమాయకులను ఏడిపించే దుష్టులను మందలించడమూ, శిక్షించడమూ జరుగుతూనే ఉంటుంది. అతడు ఉపేక్షించడు. తాను కలుగజేసుకోవడం అతని ధర్మం.

భగవంతుని ప్రవర్తనా ఇటువంటిదే?

ఇతర ప్రాణుల వలెనే దేవతలూ, దానవులూ కూడా భగవంతునిచే సృజింపబడినవారే! తండ్రికి పుత్రులయందు సమానమైన ప్రేమ ఉన్నట్లు, భగవంతునికి వారియందు సమాన భావం ఉన్నది. అందువల్ల తపస్సు చేసిన అసురులకు త్రిమూర్తులూ కోరిన వరాలు ఇవ్వడం జరిగింది. దేవతలు సాధుస్వభావులనీ, దానవులు దుష్టస్వభావులనీ అందరికీ ఒక అభిప్రాయం ఏర్పడి ఉన్నది. రాక్షసులవల్ల ఇతరులకు అపకారం కలిగినా, బాధకలిగినా, ఆ రాక్షసులను శిక్షించడం భగవంతుని విధి. రాక్షసులు, తమకు వరం ఇచ్చినవారి మీదనే తిరగబడిన సంఘటనలూ మన పురాణాలలో చెప్పబడినవి గదా! అట్టివారిని ఉపేక్షించక తగినట్లు చర్యతీసుకోవడం జరుగుతూనే ఉంటుంది.

బలి చక్రవర్తి రాక్షసులకు రాజు. అతనిలో సత్యసంధత, మహాత్యాగము మొదలైన ఉత్తమ గుణాలున్నవి. అయినా, గొప్ప బలపరాక్రమాలు ఉండుటవల్ల, అత్యాశ అనే దుర్గుణం కారణంగా అతడు దేవేంద్రుణ్ణి తరిమివేసి, అతని స్వర్గలోకాన్ని కూడా ఆక్రమించుకున్నాడు. అతడు విష్ణుదేవునితో మొరపెట్టుకొన్నాడు. విష్ణువు బాగా ఆలోచించాడు. ఆ పరంధాము వామనుడైన వటువు రూపంతో సాటి లేని వదాన్యుడైన బలిచక్రవర్తి వద్దకు వచ్చి మూడడుగుల నేలను మాత్రం యాచించాడు. బలి నవ్వి ఇంతేనా? అని అంటే "అంతమాత్రం చాలు"నన్నాడు. సరే అన్నాడు. ఇందేదో మోసమున్నదని, అసురగురువైన శుక్రాచార్యుడు దీనివల్ల నీకు పెద్ద అపాయం కలుగుతుందనీ, దానం ఇవ్వవద్దనీ అడ్డు పడ్డాడు. కాని సత్యసంధుడైన బలిచక్రవర్తి ఏమైనా కానీ, నా ప్రాణం పోయినా సరే! అడినమాట తప్ప నన్నాడు. వెంటనే వామనుడు త్రివిక్రముడై రెండడుగులతో భూలోక స్వర్గలోకా లాక్రమించి, మూడవ పాదం బలితలపై నుంచి, అతణ్ణి పాతాళానికి అణచి వేశాడు. అంటే- పాతాళాధిపత్యంతో తృప్తిపడి, స్వర్గం జోలికి పోకుండా – దూరంగా పాతాళాన్ని పాలించవలెనని ఆజ్ఞాపించాడన్న మాట! భగవంతుడు వామన, త్రివిక్రమావతారాలు రెండూ ఒక్కసారే ఎత్తినట్లు దీనివల్ల తెలుస్తున్నది. ఇంద్రుని కష్టం తీరింది.

దీనివల్ల భగవంతుడు తన వారిపట్ల సముచితంగానే ప్రవర్తించాడని తెలుసుకోవలసి ఉన్నది.

—బులుసు వేంకటరమణయ్య

సేవాధర్మం

సంగతి చూడాలి" అంటూ ఆ యువకుడు శివయ్యని వెంట బెట్టుకొని హాస్పటల్‌కి పరుగెత్తాడు. డాక్టరుగారి రూం బయట బల్లలపై ముక్కుతూ, మూలుగుతూ ఎందరెందరో రోగులు! పైన నేమ్ బోర్డ్‌పై మెరుస్తున్నాయి అక్షరాలు డా. ఎ ధర్మరాజు, ఎం. డి." అని

ఓహ్! ఈ డాక్టరు టౌన్‌లో తన రూంకి ఎదురుగా ఉన్న ఆధునిక భవంతిలో కాపురముంటున్న ధర్మరాజు గారేనన్న మాట. ఒట్టి డబ్బు మనిషి అని చెప్పుకుంటారు జనం ఆయన గురించి. వాళ్ళ అమ్మాయికి తను గతంలో కొంతకాలం ట్యూషను చెప్పాడు కూడాను! అయినా అంతమాత్రానికే తనని గుర్తు పడతాడని ఏమిటి గ్యారంటీ?- కానీ, మన ప్రయత్నం ,మనం చేద్దాం. ఆపైన భగవంతుడే వున్నాడు" అనుకొంటూ శివయ్యని అక్కడే బరుట వుండమని చెప్పి, తాను డాక్టరుగారి దృష్టిలో పడేలా అటూ యిటూ తచ్చాడాడు.

ధర్మరాజుగారు తనని చూసారు కాబోలు! బెల్ కొట్టి ప్యూన్‌ని పిలిచి తనని రమ్మని కబురెట్టారు. వెళ్ళి నమస్కారం చేసాడు తను ఆయన చిరునవ్వు చిందిస్తూ "ఏంటోయ్! యిలా వచ్చావు? ఏంటి సంగతి" అన్నారు. విషయం చెప్పి, మల్లమ్మని, పసిబిడ్డని లోపలికి తీసుకువెళ్ళి డాక్టరుగారి చేతిలో నలభైఐదు రూపాయలు పెట్టి, కేసు విషయం చెప్పి,

"క్షమించండిసార్! ఓ ఐదు రూపాయలు తక్కువయ్యాయి. యిచ్చేస్తాను కానీ మీ రెలాగయినా యీ పసిబిడ్డ ప్రాణాలు కాపాడాలి కనీసం నా కోసం సార్!" అన్నాడు దీనంగా అర్థిస్తూ.

"ఆఁ డబ్బు దేముంది లేవోయ్!" అంటూ ఓ నిమిషం ఆలోచించి నోట్లు మడిచి లోపల పెట్టుకున్నాడు ధర్మరాజుగారు. గబగబా పిల్లని పరీక్షించి ఏవో ఇంజక్షన్లు, మందులు యిచ్చారు. భగవంతుడి దయవలన బిడ్డ బతికింది. శివయ్య, మల్లమ్మ, కుర్రాడు డాక్టరుగారికి మరీ మరీ ధన్యవాదాలు చెప్పి వెనక్కి తిరిగారు.

"ఇలా చూడండి!" ధర్మరాజుగారు పిలిచారు-

"ఈనాడు మీ పసిబిడ్డ ప్రాణాలు దక్కాయీ అంటే అందుక్కారణం మీరనుకొంటూన్నట్లు నా వైద్యం కానేకాదు ఇదుగో యీ కుర్రాడి మంచితనం – గొప్పదనం" అంటూ.

"బాబూ! మసక కమ్మిన మానవత్వానికి ముసుగు విప్పావు ఇదుగో – ఈ నలభైఐదూ నువ్వే తీసుకొని వెంటనే పరీక్ష ఫీజు కట్టెయ్యి –" అంటూ కుర్రాడి భుజం తట్టారు ఆప్యాయంగా. కొంతొందరు కనకయ్య బజారు సెంటరులో పర్సుపోగొట్టుకున్న యువకుడి వైనం డాక్టరుగారి చెవిన వేసాడు పూసగుచ్చినట్లు అంతకుముందే.

జేబులోంచి మరో యాభై రూపాయలు తీసియిస్తూ, "మరో విషయం – శివయ్యా ఇదుగో ఈ ఏభై రూపాయలూ వుంచండి పిల్లకి పళ్ళు, టానిక్కులూ కొనండి" అంటూన్న ధర్మరాజుగారిలో, ముక్కోటి దేవతలూ, ఒక్కటై కనబడ్డారు ముగ్గురికీ – ఆ క్షణంలో... హృదయంలో ఆసనం పరిచి, మనసుతో ఆరాధించారు. ధర్మమూర్తి అయిన ధర్మరాజుగారిని, ఆ ముగ్గురూ, ఏకకాలంలో, కలికాలంలో ధర్మదేవత ఒంటిపాదంపై నడుస్తుందని చెబుతారు. అయితే ఆ ఒంటిపాదానికి కూడా నడకను నేర్పింది 'సేవాధర్మం'. □